



Högsta domstolen  
Box 2066  
103 12 STOCKHOLM

## **JW ./.** riksåklagaren ang. grovt bokföringsbrott m.m.

*(Hovrätten över Skåne och Blekinge, dom 2012-12-19, mål B 1593-12)*

Högsta domstolen har förordnat att riksåklagaren ska svara skriftligen på JW:s överklagande. Svaret ska avse frågorna om det har tagits ut något skattetillägg eller inte och om detta förhållande kan ha betydelse i målet.

### **Inställning**

Avina Holding ekonomisk förening, 769619-3973, har påförts skattetillägg avseende perioderna januari – april 2010 med totalt 556 671 kronor. Enligt min mening saknar detta förhållande betydelse i målet. Jag anser således att det inte finns skäl att meddela prövningstillstånd.

### **Bakgrund**

Hovrätten har dömt JW för grovt bokföringsbrott (åtalspunkt 1) och grova skattebrott (åtalspunkten 2) till två års fängelse. Åtalet mot JW väcktes den 8 augusti 2011.

Hovrättens dom avseende grovt bokföringsbrott avser att JW, såsom företrädare för Avina Holding ekonomisk förening, (föreningen), åsidosatt föreningens bokföringsskyldighet genom att bokföra fem falska leverantörsfakturer och en osann kundfaktura.

De grova skattebrotten avser att JW uppsåtligen, i fyra av föreningens skattekäklaringar (avseende perioderna januari – april 2010), lämnat oriktiga uppgifter genom att redovisa ingående och utgående mervärdesskatt med felaktiga belopp. JW ansågs därigenom ha framkallat fara för att mervärdesskatt skulle undandras det allmänna eller felaktigt tillgodoräknas eller återbetalas till föreningen med sammanlagt 2 783 355 kronor. De oriktiga uppgifterna i deklARATIONERNA byggde på innehållet i de ovan nämnda falska respektive osanna fakturorna.

När det gäller påföljdsfrågan beaktar hovrätten vid straffmätningen att JW påförts skattetillägg. Varken i tingsrättens eller hovrättens domar finns i övrigt

någon redovisning av eller något resonemang om eventuella skattetillägg och vilken betydelse dessa har i målet.

I JWs överklagande till Högsta domstolen uttalas att hovrätten inte, eller inte tillräckligt, synes ha beaktat att JW kommer att påföras skattetillägg för det fall han döms för skattebrott.

## **Beslutade skattetillägg**

### *Från Skatteverket inhämtade uppgifter*

Från Skatteverket har inhämtats att föreningen, i den del som omfattas av åtalet, har påförts skattetillägg för oriktiga uppgifter i föreningens skattedeclarationer avseende perioderna januari – april 2010 med totalt 556 671 kronor. Det ursprungliga beslutet fattades den 19 augusti 2010. Skatteverkets beslut om skattetillägg har inte överklagats och har således inte vunnit laga kraft. Överklagandetiden löper ut den 31 december 2016. Någon talan om företräदारansvar eller något annat krav om betalning har inte förts mot JW personligen. Av tingsrättsdomen framgår att en del av de nu aktuella mervärdesskatteutbetalningarna sattes in på JWs konto och att pengarna omgående togs ut därifrån. Skatteverket har emellertid inte fattat något beslut om JWs taxering som gäller dessa belopp. Det finns följaktligen inte heller några beslut om skattetillägg (se bifogad tjänsteanteckning, bilaga 1).

### *Uppgifter om konkursförfaranden*

Föreningen försattes i konkurs i oktober 2012 (se bifogad företagsinformation från InfoTorg, bilaga 2). Konkursförvaltare är advokaten Ulf Mullo, Advokatfirman DLA Nordic, Stockholm. Av uppgifter inhämtade från handläggare hos advokatfirman framgår att det inte har förekommit något likvidationsförfarande beträffande föreningen och att det inte har riktats något krav mot JW om betalning av föreningens skulder (se bifogad tjänsteanteckning, bilaga 3).

JW försattes i konkurs den 1 november 2011. Konkursen avslutades den 3 oktober 2012 (se bifogad konkursbouppteckning, bilaga 4, och förvaltarberättelse, bilaga 5).

## **Grunder**

### **Högsta domstolens beslut den 11 juni 2013**

Enligt tidigare gällande rätt i Sverige kunde en person dömas för brott enligt skattebrottslagen även om han eller hon hade ålagts skattetillägg (se NJA 2010 s. 168 I och II samt NJA 2011 s. 444).

Högsta domstolen har i ett beslut den 11 juni 2013 ändrat praxis (mål B 4946-12). Enligt Högsta domstolen är den svenska regleringen med skattebrott och skattetillägg i två olika förfaranden mot en och samma person oförenligt med rätten att inte bli lagförd eller straffad två gånger för samma brott enligt artikel

4 i Europakonventionens sjunde tilläggsprotokoll och artikel 50 i EU:s rättighetsstadga. Den som fått ett skattetillägg därför att han eller hon har lämnat en oriktig uppgift i skatteförandet får enligt Högsta domstolen inte därefter åtalas för brott enligt skattebrottslagen på grund av samma oriktiga uppgift. Det saknar därvid betydelse om skattetillägget har vunnit laga kraft eller inte.

Enligt Högsta domstolen hindrar förbudet mot dubbla förfaranden lagföring för brott enligt skattebrottslagen i de fall då skattetillägget och det straffrättsliga ansvaret träffar samma fysiska person.

Om ett skattetillägg tagits ut av en juridisk person hindrar förbudet mot dubbla förfaranden ett åtal för brott enligt skattebrottslagen mot en fysisk person, för samma oriktiga uppgift, endast i de fall när staten genom ett rättsligt förfarande har krävt den fysiska personen på betalning av skattetillägget. Vanligast anges kanske vara att kravet grundas på bestämmelserna om företrädaransvar i 59 kap. 12–21 §§ skatteförandelagen. Det sägs där att den som i egenskap av företrädare för en juridisk person med uppsåt eller av grov oaktsamhet har underlåtit att betala skatt är tillsammans med den juridiska personen skyldig att betala skatten och räntan på den. Bestämmelsen omfattar också skattetillägg.

Högsta domstolen konstaterar en fysisk person även enligt annan lagstiftning kan bli ansvarig för ett skattetillägg som har påförts en juridisk person. Som ett exempel nämns 11 kap. 2 § lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar.

Högsta domstolen fortsätter enligt följande.

66. När staten genom ett rättsligt förfarande har krävt en fysisk person på betalning av ett skattetillägg, får förbudet mot dubbel lagföring anses hindra ett åtal för brott enligt skattebrottslagen mot henne eller honom för samma oriktiga uppgift, även om en juridisk person är primärt ansvarig. Detta gäller också om förfarandet har varit civilrättsligt till sin natur (såsom vid en talan om ansvar på grund av de aktiebolagsrättsliga kapitalbristreglerna) och oavsett om det har rört sig om en rättegång eller ett rättsligt förfarande av något annat slag (jfr 59 kap. 11 § skatteförandelagen om ansvar för delägare i ett svenskt handelsbolag); bestämmande är skattetilläggets straffrättsliga karaktär. Att skyddet omfattar dubbla förfaranden och inte bara dubbla straff innebär också att det saknar betydelse om staten har fått framgång med sitt krav eller inte.

Enligt Högsta domstolen hindrar förbudet mot dubbla förfaranden normalt inte lagföring för bokföringsbrott av det skälet att skattetillägg har tagits ut. Detta motiveras med att de konkreta fakta som ligger till grund för ett bokföringsbrott normalt inte kan anses oupplösligt förbundna till tid och rum med de fakta som ligger till grund för ett skattetillägg. Åsidosättandet av bokföringsskyldigheten ligger typiskt sett i tiden innan den oriktiga uppgift lämnats som ligger till grund för skattetillägget.

### **Min bedömning**

JW har inte personligen påförts skattetillägg med anledning av de oriktiga uppgifter som är aktuella i brottmålet. Det har däremot föreningen. Staten har såvitt framkommit inte genom ett rättsligt förfarande krävt JW på betalning av föreningens skattetillägg. Det finns därför enligt min mening inte något hinder mot att pröva åtalet.

Jag anser således att det förhållandet att skattetillägg tagits ut av föreningen saknar betydelse i målet. Enligt min mening finns det inte skäl att meddela prövningstillstånd.

Anders Perklev

Lars Persson

#### Bilagor:

1. Tjänsteanteckning, telefon till Olle Sundin, Skatteverket
2. Företagsinformation från InfoTorg
3. Tjänsteanteckning, telefon till Erik Andreasson, Advokatfirman DLA Nordic
4. Konkursbouppteckning
5. Förvaltarberättelse

#### Kopia till

Ekobrottsmyndigheten, Huvudkontoret, Rättsenheten  
Ekobrottsmyndigheten, Andra ekobrottskammaren i Malmö (EB-2728-10)  
Skatteverket